Ціна 25 ґр.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

НАРОДНЯ СПРАВА

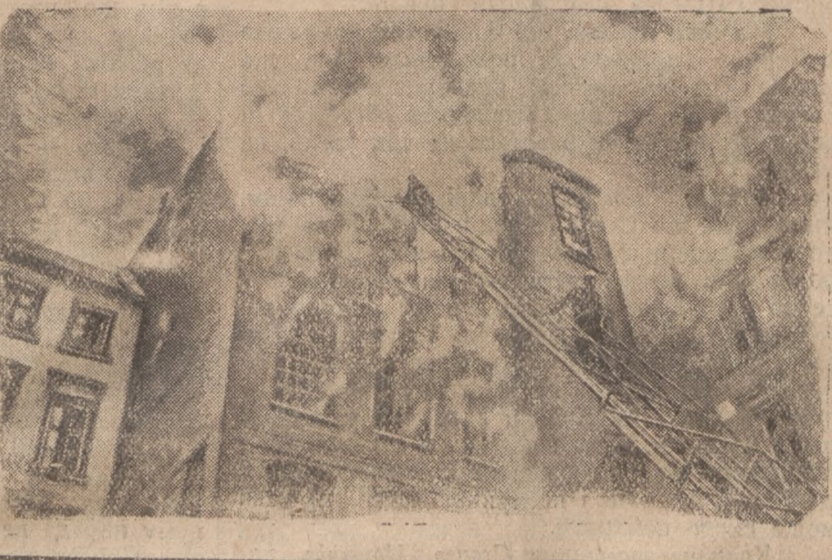
Український тижневий часопис.

Ч. 13. Львів, дня 30. грудня 1928. Рік I.

АДРЕСА: „Народня Справа", Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — Телефон 30—13.

Горить фабрика.

На цім образку бачимо велику пожежу, про яку пишемо в новинці зі світа (на 6 стор). Це горить пятиповерхова фабрика целюльоїди (вибуховий матеріял, якого вживається при виробі вибухових стрілен і бомб, а також кінових образів). Огонь повстав на першім поверсі фабрики від того, що через неосторожність одної робітниці запалився кусник целюльоїди а від того вибухли склади. Пожар обхопив відразу цілу фабрику, так, що люде, які працювали на вищих поверхах мусіли скакати з вікна, бо завалилися сходи. На образку видно, як вогнева сторожа на спеціяльних драбинах гасить огонь. Та огонь не вдалося вгасити, бо від пожару била така страшна горяч, що вода відразу перемінювалася в пару. Фабрика згоріла до тла. Шкода йде на богато міліонів зол. марок.

Кому виплачуємо 11, 12, 13 14 і 15-ту запомогу?

1) Теодорови Подольському з Дорохова пов. Теребовля, відійшла корова 28. листопада, а передплату зложив 26. жовтня.

2) Карлови Чекальському з Закомаря пов. Золочів відійшла корова 12. грудня, а заплатив передплату 25. жовтня.

3) Стасеви Гуменному з Кавчого Кута пов. Стрий, відійшла корова 8. грудня, а передплату дав 2. листопада.

5) Михайлови Марковському з Бичковець пов. Чортків, відійшла корова 2. грудня, а передплатив ґазету 22. жовтня.

5) Іванови Тріщови з Суходолу пов. Долина, відійшла корова 8. грудня, а заплатив передплату 5. листопада.

Тому, що ці всі господарі в день випадку були вже більше, як місяць, нашими передплатниками, виплачуємо кождому з них по 120 золотих.

В 11. числі ми написали, що Теодор. Подольському не належиться запомога, та потім показалося, що тут зайшла помилка, тому, що в Дорохові є два Подольські передплатники. По представленню справи нашим мужем довіря ми справдили, що цему Т. Подольському належиться запомога.

Нові ревізії у краю.

Польські ґазети розписуються про нові ревізії, які поліція переводить по селах. В Журавині, п. Лютовиска була ревізія в деяких селян членів Сокола, Луга і „Просвіти". І так була ревізія в голови „Сокола", Андрія Бесараби, в голови „Просвіти", Івана Гавдана, в секретаря цих товариств, Мик. Видичика, та в Юрія Морквяна і Н. Різака. Подібні ревізії перевели в Кошилові в „Лузі" і забрали книги і записки Товариства. Рівночасно ревізують по селах тернопільського та золочівського повіту, і польські ґазети пишуть, що в декого знайшли зброю.

Нова селянська болячка.

(Примусова асекурація).

Пишуть нам зі села: „Мабуть нема тепер для нашого селянина більше пекучої справи, як обезпечення від огню, — головно обезпечення примусове. — Як зачувати, Державний Уряд Обезпечень підвисшив на рік 1929 оціночну вартість будинків на 60 до 70 проц. і від цеї суми стягається неймовірні суми за премії. Наш селянин вже й так пригнічений ріжними драчками, але нічо так не дається йому в знаки, як та примусова асекурація. Середнозаможний селянин наслідком перешрубовання вартости будинків буде змушений платити премію 70 до 90 золотих річно. Звідки на це стати нашого селянина? Чиж нема вже на це жадної оборони? Наші українські посли негайно повинні заінтересуватися цею справою.

Приходиться ствердити, що оціночна вартість будинків на рік 1928 була вже перетягнена, а що доперва тепер скаже підвижка о 60-70 проц.? За оціночні суми, на які підтягувано селянські будинки, — моглиби наші селяне побудувати собі камяниці. (При тім не забуваймо що в одинокім українськім т-ві обезпечень „Дністрі", можна обезпечувати тільки одну третину будинків).

Треба отже конче, щоб наші народні провідники цею справою заінтересувались, бо це є дійсно болюча і отверта рана нашого села. Поминувши сам факт несправедливости примусу обезпечення, яке належить до рідкостей в світі, ті панове на горі мусять в першій мірі засягнути думки тих, які є безпосередно заінтересовані цею справою. Отже належить справою покерувати так, щоб заряджено поновну переоцінку будинків, які відповідають дійсній своїй вартости.

Найвищий час, щоб вімнутися за тою разячою кривдою, бо село дальше не може того тягару видержати".

„Свій".

Селянські розмови.

I.

(Чому жінка радіє, як чоловік іде до читальні).

— А ти де йдеш, Миколо? — спитала жінка чоловіка.

— Я йду трохи до читальні — відповів він. — Не маю роботи, а тепер і вечір великий і ніч немаленька. Спати хиба від тепер не піду, бо до раня виспавби кінську, а не людську голову...

— Про мене — відповіла жінка. — Йди, лише не барися, бо пізніще буде зимна вечера. Кажуть, що за спання не купиш коня.

Знаєш, Миколо, — я навіть дуже тішуся, що ти взявся ходити до читальні. Давніще, ще перед війною, ти дуже часто просиджував вечірний час у сусідів. Ти надокучувався їм через те, що й вони нераз не мали роботи та булиби пішли спати, а так через тебе мусіли висвічувати нафту. З того не було ані їм, ані тобі жадної користи.

— Е... тобі, Катерино, завсіди до голови щось таке прийде!.. — сказав Микола.

— Та бо скажи так сам, хиба так не було? Та мало того... Ти ще нераз залюбки забігав до коршми, прогайновував час до пізної ночі разом із пустунами — пияницями. Неоден ти тяжко зароблений грошик видав разом із своїми кумпанами на того пейсатого Шміля. Та ще пізніще прийшов до дому й шукав зачіпки до сварки.

— Ну, та це правда, що перед війною заходив я до коршми, а навіть уже й по війні — говорив Микола. — А тепер я вже й забув, що в нас у селі була коршма. Та то вже либонь два роки, як відбулося те голосовання проти коршми?

— Так, буде два роки, як скасували в селі коршму — відповіла жінка. І тебе це так закарало, що й призабув про добродієчку горівочку. А то бувби ще неодну чарку потяг, а так нема звідкіль дістати. До міста далеко, а кооператива тим добром не торгує, бо священик не позволив тому, що коло церковці не годиться запивати та опісля по дорозі викрикати!

— Наш священик — перебив її чоловік — не тільки, що противився тому, аби кооператива продавала трунок, а навіть заявився проти ковбаси. Якось у читальні говорив: —

Pr. 553/28.

Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzenie ninijszem po wysłuchaniu zdania Prokuratora przy tymże Sądzie:

a) zatwierdżić po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 poz. 398 Dzup. Nr. 45 dokonane dnia 12 grydnia 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Narodnia Sprawa" Nr. 10z dnia 16.12 1928 z powodu, że zamieszczone w tem czasopiśmie artykuły pt. „Werhowyno, świtku ty nasz" zawierają w sobie znamiona zbrodni z § 45 a) uk. p. z. 398 dzup. Nr. 45.

b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tego rozporządzenia.

Lwów, dnia 19 grudnia 1928. Hawel.

„То, добрі людоньки, ковбаса — річ лакома. Прийде до склепу господар, котрий має в кишені пару грошиків, щоби купити щось до хати. Тимчасом купить кусок ковбаси, а до неї прикуску й те смачно зїсть. До дому вже не має що принести дітям і жінці. Чейже так не годиться робити чесному господареві, але всеж таки є таких багацько.

— Таки гарно говорив священик — запримітила жінка. — Ти може вже нераз так зробив, а дома до цього не признаешся, як було колись не признавався, що за свої гроші підпивався.

— Е, та бо ти, небого, троха переборщуеш. Хіба я так часто запивався? — Спитав Микола.

— Часто не часто, але всеж таки по що це було? Хібаж те тобі виходило на здоровля, чи рідні на пожиток? Ось тепер хоч і підеш, але я знаю, що ти йдеш там, де сходяться розумні та чесні господарі. Я знаю що ти не йдеш між злобних людей, не згіршишся, радше чогось доброго навчишся від старших і розумніщих господарів. Тиж батько дітям, котрих мусиш допровадити до людей, дати якийсь талан у руки, щоби могли піти в світ між люде та дати собі раду. Бо знаєш, коби здорові, є їх четверо, а де майно на виховання їх? Тих пару кусків поля, що ми маємо, то мало для одного, а не для чотирох. Бачиш, яке нам добро. От мізеруємо себе й діток. Як не заробивби ти працею рук, то я не знаю, щоб то було. До війни ще-ще, але тепер то існе лихо. Все продай, що маєш, а як прийдеться купити то й не докупитися! Податок заплати великий, від податку дай додаток, а так іще й від додатку додаток. Там дороговее, тут за міст, а десь, що не поїхав правою стороною! Всюда бідного селянина знайдуть.

— Га-то таке жінко, ми на те не маємо ради! — запримітив чоловік.

— Якто нема? Таж ти сам мені розповідав, що нераз розумні люде пишуть великі книжки та ґазети, про те, як лиху зарадити — говорила жінка. Тиж часто ходиш тепер до читальні. Там хтось читає голосно для всіх якусь книжку, або ґазету й усеж таки можна дещо цікавого та повчаючого навчитися. Я теж радо пішлаби святком, або неділею до читальні, якіщлиби в нас до читальні й жінки. Коли то в нас такі жінки, що кажуть —до читальні вже йти не нам, а молодим хлопцям і дівкам!

— Як хочеш, то я принесу тобі якусь книжку з читальні — говорив Микола.— Ось у неділю читали гарну книжку про те, що треба знати нашим господиням. Нам було дивно, що якийсь панок на все так придивився!

— Добре — принеси мені цю книжку!— просила жінка.

— Ти мене так заготурила, що вже нема коли йти...

— Як хочеш...щойно смерклося—відповіла жінка.

— Коли так кажеш, то я вже йду...

— Добре, добре — лише не барися...

Івась Лімнмчура.

Що в світі чувати?

Союз Народів,

в якім, — перед ведуть ті держави світа, що побідили в світовій війні і тепер хотять далі диктувати цілому світови, радив кілька днів у швайцарськім місті Люґано і знову міністри розїхалися домів, на свята. Нічого такого не врадили. Найважніші справи були: погодити Литву з Польщею, Болівію з Параґваєм та ще полагодити скаргу горішно - шлеських німців, що жалувалися на Польщу і вспоминалися за своє шкільництво на тій частині Горішного Шлеска, що припав Польщі.

Ми вже писали, що спору між Польщею й Литвою остаточно не полагодили, але ще має бути якась комісія, яка розслідить цю справу на місці і буде старатися погодити ці обі держави, та чи вдасться це так легко, не знати.

Болівія воювала далі з Параґваєм, мимо того, що Союз Народів висилав до цих держав депеші за депешами. І вже Союз Народів мав щераз зїхатися на надзвичайну сесію в Парижі, особливо для того, щоби погодити ці войовничі держави. Та тепер зачувати, що Болівія вже погодилася якось з Параґваєм, але мабуть не зі страху перед Союзом Народів, бо Европа далека від полудневої Америки, тільки мабуть зі страху перед північною Америкою, яка не бажає собі неспокою в Америці і неслухняні малі держави може скоро покарати.

Коли на засіданню Союза Народів почали говорити про скаргу горішношлеських німців на Польщу, то польський міністр Залескі почав усіх переконувати, що горішношлеська німецька народня орґанізація „Фольксбунд“ (Народний Союз) ділає проти Польщі. На це німецький міністр загр. справ, Штреземан, остро виступив проти Залеского і сказав що то неправда це, що говорить Залескі. І ці оба міністри розїхалися в великім гніві, хотяй і передтим вони не були собі великими приятелями. Тепер всі польські часописи виписують на Німеччину і на Штреземана, що він сякий і такий, а знов німецькі ґазети пишуть на польських політиків ріжні речі. Але й деякі польські ґазети поволи признаються, що польським політикам щось не пощастило таки тепер в тім Люґано, в Союзі Народів.

А найбільше злостить і смутить польські ґазети це, що польським політикам невдалося розбити переговори Німеччини з Францією і з Анґлією, і що між тими трьома державами

дійшло до згоди

в тім, що частину Німеччини (над Реном) зайняту дотепер французьким військом, має це військо скоро вже опорожнити і зовсім віддати під владу Німеччини.

Розуміється, що це Німеччину піднесе і зміцнить — ну, а зміцнення Німеччини уважають політики за трохи небезпечне для Польщі, бо кажуть, що як Німеччина зросте в силу, то може зачіпатися з Польщею.

Польські ґазети нарікають також на те, що німецький президент міністрів (канцлер), Міллер, сказав недавно на одних зборах редакторів у Берліні, що як Німеччина схоче злучитися з Австрією, то ніхто їй цього не може заборонити. Бо в нинішній австрійській републиці живуть лише німці, і їм вільно в кождій хвилі прилучитися з пнем німецького народу, то є з Німеччиною. Але що така злука також зміцнилаби Німеччину, то цему нерада не лише Польща але й Франція, яка є сусідкою Німеччини з заходу, так як Польща зі сходу.

Ще одна справа попсувала польським політикам гумор. Недавно заключила

Німеччина з Литвою

торговельний договір. Цей договір лучить ці обі держави досить тісно, а полякам не по нутру, щоби такі дві сусідки, як Німеччина з одного боку, а Литва (що сусідує з Східними Прусами) з другого боку, порозумівалися з собою, в якій би то не було справі. Хоч польські ґазети стараються всіх переко-

Читання з історії України.

Які були перші українські племена. З чого жили і з ким провадили торговлю.

В попереднім числі ми розповіли, який то великий український нарід і які величезні простори землі він заселює. Ми довідалися з того також, що наш нарід живе на своїх землях уже майже дві тисячі літ, — і що спершу не було властиво одноцільного народу з одною назвою, так як тепер, а були лише близькі собі невеликі племена, які пізніше розрослися, перемішалися і утворили один нарід — український. (Подібно, з племен, утворився кождий инший нарід). Де були і як називалися ті українські племена, що осіли на цих землях майже перед двома тисячками років? Найважніші українські племена, записані в старій історії, були такі: Поляне, Сіверяне, Деревляне, Угличі, Тиверці і Дуліби.

Перше плем'я: **Поляне**. Це плем'я було невеличке, але найважніше з усіх инших українських племен, бо воно займало осередок України, було найкультурніше і найскорше зорганізувало державу та дало початок великій українській державі. Воно заселювало землі на правім березі Дніпра і сягало по ріку Рось, що впадає до Дніпра. Головне місто Полян був Київ, який потім став столицею цілої України. Останнє полудневе місто полян **була Родня**, при устю Росі до Дніпра. Над цею Россю побудували були поляне богато валів, ровів, і укріплених місць, званих „городи“ (обгороджені частоколом), з яких боронилися перед кочовиками, що нападали на них з полудня. Ці землі над Россю звались також Поросся і кажуть історики, що мабуть від того пішла перша назва нашого народу і землі: Русь, бо Україною став наш край називатися аж пізніше, коли то назву Русь присвоїли собі москалі. Про це буде ще у нас мова.

Плем'я **Сіверяне** було найбільше і жило ліворуч Дніпра. Міста сіверян були: Чернигів і Переяслав. Це плем'я сягало до річки Сули. Аж пізніше воно розрослося за Сулу і по Дін.

Плем'я **Деревляне** сусідувало з Полянами і жило на захід і на північ від них, сягаючи на північ до річки Припеті. Їх найбільше місто було Коростень. Деревляни звалися певно тому, що жили в лісах (дерева), не так як поляне, що жили більше на отвертих просторах і займалися управою ріллі (поля).

Плем'я **Дуліби** та ще **Бужане** жили далі на захід від Деревлян, від Буга аж по Вислу, отже там, де нині Волинь, Холмщина і північнощерела Галичина. Їх міста були: Володимир, Буськ, Перемишль, Луцьк, Володимир і Червень (тепер Чермно біля Грубешова). Це плем'я граничило вже над Вислою з польськими племенами, з яких тоді так само поволі творився польський нарід. Мабуть спомином по цім племени є нині кілька українських сіл з назвою: Дуліби.

Плем'я Угличі жило на полудневий захід від Полян, отже від Дніпра по середний Дністер, там, де нині Поділля і далі на полудне.

Плем'я **Тиверці** жило здовж цілого Дністра, сусідувало на півночі з Дулібами і сягало аж до Карпат. Отже Тиверці й Угличі є найближчими прапрадідами східногалицьких українців, так як Дуліби є предками волинських, деревляне предками поліських, а поляне й сіверяне предками українців Київщини.

Ці всі українські племена сусідували на півночі з білоруськими й литовськими племенами, та з вятичами, які потім змішалися з фінськими племенами, і дали початок московському народови, але аж тоді, коли український нарід існував з тисячу літ і мав уже свою сильну державу.

На сході сусідували з фінами, званими Мордва, на заході з польськими племенами, які сягали тоді лиш до Висли, а на полудне в Карпатах сусідували з Словаками, Уграми і Волохами.

Українські племена говорили з давен давна майже однаковою мовою (подібною до нинішної української), і мали майже однакові звичаї, однакову віру й однакові порядки в себе, то не диво, що вони згодом злучилися в одно і створили один український нарід і одну спільну державу.

Як же вони жили — ті давні українські племена?

Грецькі історики довідувалися про життя цих і инших племен від грецьких купців, що їздили аж до Києва і торгували там всячиною. Ці історики пишуть у своїй історії, що ці племена мали своїх окремих начальників, але як зі сходу чи з півночі сунув на них який великий ворог, то вибирали собі спільного на-

нати, що той договір нич не варт і що Литва цілком продалася ним Німеччині, але це очевидне, що слабій нині Литві вигідно мати під боком такого сильного сусіда, як Німеччину, звязаного яким будь договором з Литвою. Слабий мусить лучитися з сильним, щоби дійти усіх своїх прав. І хоч сильна Німеччина певно щось при тім зискає і має свій інтерес, але і Литві мусить в тім щось бути корисне і вигідне.

Польський сойм

закінчив сесію і посли роз'їхалися домів. Щож там ще радив той сойм? Про податки, над якими радили і які ухвалили, буде в нас окрема стаття в святочнім числі (за тиждень). Крім того ще на відхіднім посварилися посли з урядом, як радили над судівництвом. Уряд хоче, щоби в цілій Польщі були однакові суди і одно право, бо дотепер було прим. в Галичині інакше, як на Волині, а ще інакше як коло Варшави, в Великопольщі, і в Познанщині. Уряд хотів від Нового Року ввести одні суди на всіх землях під Польщею, а це не буложи обійшлося без переношування судіїв. Проти цього виступили всі посли, бо тим нарушилосяб дотеперішні права судіїв, яких досі не мож було переносити з місця на місце без їх згоди. Лише посли „одинки“ тримали, як звичайно, з урядом. Та їх переголосували і рішили, що цей декрет мавби обовязувати аж за рік. Але мимо цеї ухвали сойму, уряд мабуть таки зачне впроваджувати свій декрет в життя, і знову буде, як звичайно, сойм своє, а уряд своє.

Український посол Хруцький говорив у буджетовій комісії про кривди, які терпить українське шкільництво та впімнувся за український університет і поставив внесок на скерконення буджету міністрови освіти, подібно як і міністрови рільництва, Незабітовському, який — як ми вже писали — відмовив українським послам права, говорити про кривди і гірке положення українського народу. І хоча польські посли переголосували внесок Хруцького, але всі почули правду в очі про те, як в дійсности живеться [нашому народови.

А що чувати нового подалі від нас?

В Італії

вмер ґенерал Кадорна, що був головним ґенералом італійської армії підчас світової війни і побив Австрію.

В Франції

у Парижі пострілив один молодий німець з Альзації паризького сенатора, Фашота. Альзація, це край, який до війни належав до Німеччини, а по війні Франція його відібрала собі, бо там є богато французів. Але й німці там сильні і вони хотілиби тепер висвободитися з під Франції. Та за всякі такі прояви бунту французи остро карають, а цей Фашот був довший час по війні французьким прокуратором в Альзації і причинився до засудження численних німців. За це тепер один німець тяжко зранив його.

В Афґаністані

далі бються повстанці з своїм королем Аманулою, що хоче впровадити нові звичаї. Повстанці зловили двох королівських міністрів одного з них, міністра скарбу, розстріляли, а за другого жадають великого окупу. Повстанці вже окружили столицю короля, Кабуль і готовляться до бомбардації. Як зловлять короля, то буде йому гірко. Всі люті на нього зате, що він на своїй подорожі по Европі прогайнував великі гроші, а тепер зачав стягати з людей великі податки, бо не має чим оплатити війська. На королеву люті, що вбралася по панськи і відкрила лице, бо там усі жінки ходять з заслоненим лицем, а котра відслонить, то кажуть, що вже „пустилася“ на злу дорогу.

Великий календар або книжка даром!

З 11-им числом висилали ми всім передплатникам почтові чеки, аби на них вислали свою передплату на 1929-тий рік. Передплата на цілий рік виносить 12 зол., —на пів року 6 зол., — на чверть року (три місяці) 3 золоті! — Всіх просимо надсилати принайменче тримісячну передплату, то є 3 зол., аби потім на три місяці мати спокій!

Чому варто посилати цілорічну передплату?

Бо кождий передплатник, який найдалі до дня 10. січня вишле передплату на цілий рік (12 зол.), дістане зараз від нас **зовсім безплатно**

великий книжковий календар на 1929 рік.

Чому варто висилати бодай піврічну передплату?

Хто не в спромозі вислати передплату на цілий рік, нехай вишле бодай на пів року, то є 6 зол., а за це дістане також **зовсім даром** в нагороду

одну дуже цікаву і корисну господарську книжку.

Хто неможе вислати з гори ані річної ані піврічної передплати, нехай вишле принайменше тримісячну, бо хотяй нагороди при тім уже не отримає, але буде мати на три місяці певність, що є точним передплатником і в разі нещастя між худобиною дістане запомогу.

Як то один редактор непотрібно наївся смертельного страху.

В суботу 9 грудня, 3 дні після вибуху бомби в польській редакції у Львові, дістав п. Геллер, поляк, що мешкав в Берліні і звідтам дописував до ґазети „Куріер“ в Кракові, пакунок. Розпаковуючи його, побачив, що це бляшана пушка та почув, що з неї добувається стукіт годинника. В туж мить прийшла йому до голови думка, що це мабуть бомба з годиниковим приладом, що кождої хвилі може вибухнути. Не тратячи ні хвилини часу, виніс він її обережно на близьку площу та казав її закопати. Рівночасно повідомлена ним поліція замкнула кругом цілу площу та стала шукати виновників. Їх скоро найшла. Були це дописувачі двох других польських часописів, що зажартували собі з Геллера і післали йому пусту бляшану пушку від овочів, а в ній правдивий годинник-будильник.

Нині цілий Берлін сміється з цих редакторів, хоч їм не до сміху. Бо жінка і дочка п. Геллера так налякалися „бомби“, що аж розхорувалися, а двох других редакторів німці за їх жарти викидають з Німеччини.

чальника, що вів їх на війну. Та всю владу в громаді мало **„віче старців“**, найстарших з племени. Вони назначували і скидали начальників. Аж богато пізніше стали над племенами панувати князі, але й вони довго ще слухали того, що сказало „віче старих людей“.

Жили собі ті племена свобідно. Кождий рід чи родина окремо, далеко одна від другої, бо землі було, скільки хто хотів, а рук до роботи і ротів до їди мало. Як родина розросталась, то ділилася на двоє й троє, будувалися окремі дворища і так робилося село. І як родина слухала найстаршого (старця-діда), то село (громада) вже слухало „віча“, то є ради тих усіх старців, які були в тім селі.

Такі роди й села часто воювали між собою, за кращі землі або за ліси, звіря, за ріки богаті в рибу, бо головно жили тоді люде з ловів, риболовства, випасу худоби і рільництва. Одні на других часто нападали, як ще не було державної влади. Тож для оборони будували собі окремі села або кілька сіл разом обгороджені місця звані „городи“, куди збігалися, як треба було боронитися. З тих городів повстали потім міста, бо там осідали чужі а потім і свої купці а також деякі начальники. Сліди тих городів (вали й рови) ще до нині подекуди залишилися.

Наші предки сіяли всяке збіжжа та господарили подібно, як і ми тепер, тільки, що орали ще деревяним плугом і не знали ніяких машин. Розводили богато худоби і домашної птиці. Кохалися в садівництві і в бжільництві. Мід, шкіри і віск то було їх головне богацтво, видно, що збіжжа сіяли тільки для себе а не на продаж. Медом, воском і шкірами з убитих звірів оплачували податки і продавали їх чужосторонним купцям за гроші або обмінювали за инші речі, головно всякі тканини, вино, овочі та вироби з золота, срібла і шкла.

Їли хліб, житний і пшеничний і страву подібну до нинішного борщу та кашу з молоком, сиром або з олієм. Богатші їли побільше мяса з упольованих звірят а також баранину. Пили найбільше мед, а богатші вино з чужих країв.

Одягалися в сорочку і свиту з полотна свого виробу, бо вже тоді було богато ткачів. Взувалися в чоботи і постоли з вузкими довгими носами, носили плетені або шкіряні шапки, звані „клобуки“. Лише богатші вдягалися в киреї та свити з дорогих матерій зза границі.

Жили в деревяних хатах, подібних як і нині, але хати були здебільша поверхові, на долині були комори та кухні (печі), а в горі „світлиці“, одна або й більше. Деякі племена жили зимою в землянках, викопаних в землі, а літом у колибах; жили так головно деревляни, бо вони сиділи по лісах, то зимою боялися диких звірів.

В хаті вживали посуди деревяної (бодні) і глиняної, бо гончарів було багато. Вояки й ловці мали за зброю спис, ніж меч, сокири і луки, а для оборони щити (червоні) та залізний шолом на голові. Мали й залізні сорочки.

Торгували головно з греками й арабами, та менше з західними народами, як от з чехами й німцями, але вже пізніше... З Греції привозили купці на Україну усякі тканини, золоті і шкляні вироби та вино й овочі. Араби привозили головно добрі коні, всяке коріння і шовк. Це все міняли тут за шкіри, бжільний мід і віск, а також за невільників. Бо треба знати, що тоді в світі торгували й невільниками, то є людьми, яких уживали до всяких послуг і могли з ними робити, що хотіли. Такими невільниками ставали головно полонені в битвах вороги, а також ті люде, що в когось задовжилися й не могли віддати, довгу. Невільники робили свойому господареви всяку роботу, а він тільки їх годував. Розуміється, що більше невільників мали богаті люде, а були й купці, що головно торгували невільниками (рабами). — Сіль привозили з Криму і з галицького Підгіря.

Були й свої купці які їздили за товарами до грецьких кольоній над Чорним Морем і в далекі краї через Чорне Море, а для оборони перед розбишаками, яких тоді було повно в степах, брали зі собою ватаги узброєних людей. Ці ватаги тримали вони завжди біля себе і по містах, в яких мали склади своїх товарів, головно в Київі, бо Київ лежав на важнім торговельнім шляху і тому був уже від найдавніших часів нашої історії осередком України, що звалася тоді „Русь“. І можливо, що котрийсь з таких богатих купців, що мав багато свого війська, захопив владу в столиці і став першим володарем (князем) спершу одного племени, а потім і всіх українських племен.

Про вдачу, звичаї й віру наших предків та про початок держави української розкажемо другим разом.

—o—

Увага!

Звертаємо увагу, що нинішне число „Народньої Справи“ висилаємо на богато адрес на оказ. Хто одержить таке число, то повинен долученим чеком сейчас вислати передплату бодай на чвертьроку, а то зол. 3·—. Хто не знає, як виповнити чек, щоб подати на почту гроші, то хай попросить когось з наших свідоміщих громадян, а вони певно йому чек випишуть!

Пускають блахмана...

У Львові є така ґазета, що називається „Сель-Роб“. Редакторі тої ґазети говорять і пишуть, що наш український селянин і робітник повинен доходити своїх прав — лише разом з польськими й жидівськими селянами. Гарна би то була спілка, нема що казати, й вийшов би на ній наш селянин, як Заблоцкий на милі...

Ми з тою ґазетою, як із иншими подібними ніколи не бралися сварити і їх побороювати, вони сами себе поборять і побють, а впрочім „дурному вічная память“. Ми маємо важнішу роботу усвідомляти селян національно і робити з них добрих господарів, бо лише тоді, як всі українці зеднаються і доброю господаркою стануть на ноги, здобудуть свої найвищі права, але з польськими і жидівськими селянами нам не по дорозі.

А „Сель-Роб“ певно ждав і ждав на нашу зачіпку і не діждався, бо ми з ніким не гриземося; нашим людям уже остогидла та гризня і вони хочуть будувати, а не руйнувати.

Але таки зачепила нас та „ґазетка“ перша. Але як недотепно зачепила! Каже, що ми виплачуємо запомоги по 120 зол. лише такому, що йому згине корова, як вона має 2 роки, як господар пришле посвідку і так далі. Словом: наводить всі ті умови, які і ми повторяємо майже в кожнім числі „Народньої Справи“!

А як же ви, панове, хотіли? Щоби ми може кождому давали за 1 зол. — 120? Певно, що ці запомоги беремо з передплат і так організуємо взаїмну поміч в нещастю. А чомуж ви, такі великі „приятелі“ селян і робітників, досі не виплатили з передплат ані одної такої запомоги? Мабуть тому, що наші люде вже порозуміли ся на вас і взагалі не посилають вам передплати, навіть тої половини, о яку тепер просите і грозите, що „належність“ таки постараєтесь дістати“ (через суд будете доходити!). Таж ви кажете, що ми на тім робимо „інтерес“! Попробуйте й ви зробити такий інтерес!

От, панове, кіньби ся сміяв з вашої зачіпки, яка нам зовсім не шкодить. Навпаки, ми дякуємо вам, що ви безплатно помістили в своїй ґазеті наші умови одержання запомоги. Тепер про нашу ґазету довідаються й ті, що ще задармо читають „Сельроба“ — і запренумерують собі „Народню Справу“.

Доповнюйте передплату!

Є в нас такі передплатники що вислали на передплату ще в жовтні 2 зол., або в падолисті 1 зол. — і далі не вислали нічого. Пригадуємо їм, що їм скінчилася передплата і вони перестали бути передплатниками, то в разі випадку запомоги не дістануть, — тай ґазету перестанемо їм висилати. Треба кождому пильнувати, щоби все відновлювати передплату, бо за 1 зол. ви є лише 1 місяць передплатником, а за 2 зол. лише два місяці і так далі. Отже нехай кождий це провірить, чи має заплачену передплату, і нехай вишле в час свіжу, бо як перерве, то знову мусить зачинати з початку, щоби цілий місяць бути передплатником і мати право до запомоги.

Приготовляйтеся до Коляди на „Рідну Школу“!

Як шанувати своє здоровля?

I.

Людське тіло — то найскладніша машина.

Селянин у своїй щоденній роботі заедно бачить, що лише тоді робота йде добре, коли є для неї добре приладдя. Косилкою лекше й швидше можна зібрати хліб, аніж косою чи серпом, молотаркою більше й жвавіше люди намолочують зерна, ніж ціпами.

Алеж добрі господарі знають також те, що лише тоді всяке приладдя чи машина буде добре робити, коли за ними добре доглядати, і не давати їм псуватися. Що зробиться, наприклад, зі звичайної коси, коли нею будуть косити лозу, а не траву? Вона затупиться і порветься!

А коли ми звернемо нашу увагу на людину, то побачимо майже те саме.

Бо що це таке людське тіло? Це ніби машина, що є найбільше удосконалена з усіх машин на світі.

Кожда машина робить добре тільки те, до чого вона призначена. В масничці не змелеш муки, і потягом не поплинеш по вод а кораблем по шинах. А людське тіло може працювати всюди і ріжноманітно. Воно працює в зимі і в літі, в воді, на землі й під землею, з машинами й без них. І мимо того ми доглядаємо своє тіло менше, ніж машину, тільки тому, що тіло не так псується як машина, а коли й псується, то ми не звертаємо на це уваги та й робимо далі. Коли тіло значно зіпується, людина слабує, стає нездатною до праці і може вмерти.

І щойно тоді, як чоловік набавиться тяжкої хороби, він переконується, що треба було здавна берегти свою „машину“ — своє тіло, і не доводити його до загибели, але часто й ґусто буває це вже запізно.

Бо лекше направити менше складну якусь залізну машину, ніж складне та не в усьому ще зрозуміле нам людське тіло. Тоді людина й доходить до тої думки, що як у дбайливого господаря буває й добре господарство, так і здоровля може бути лише у тих людей, які бережуть своє тіло від надмірної праці, від шкідливої їди, від зарази і иншого лиха.

Отже, слабують і передчасно вмирають люде здебільша від своєї власної несвідомости. А деж взяти тої свідомости, як навчитись так жити, щоби зберегти здоровля? В знанню, в тій науці про здоровля, яка зветься по ученому „гігієна“.

Але це не така тяжка наука, щоби її могли зрозуміти лише учені люди. І розумний селянин також зрозуміє ті найголовніші правди, що їх викладає ця наука про здоровля, бо ця наука дуже близька до звичайного життя, пильнує його і може на кождім кроці людини сказати їй: роби так а-так, бо це корисно для здоровля і не роби цього та цього, бо воно для тебе шкідливе.

Почасти люди самі почувають, що для них шкідливе, а що здорове, дечого навчили їх батьки, але найбільше можуть довідатися про це з книжок, з добрих газет та із живого слова знавців і лікарів.

Отже селянам треба знати, як шанувати здоровля, бо шануючи його, вони й господарство своє поведуть добре і життя своє і всеї родини своєї зроблять веселим і радісним.

Селянське життя дуже часто є шкідливе для здоровля. Деколи буває причиною цего злидене життя, біднота і нужда, але найчастіше буває це від страшенної несвідомости селянина, який не хоче слухати порад про своє здоровля. Селянин слухає лиш такої поради, що дає йому наочну користь. Так, наприклад, він оре вже вчасно і гноїть, бо переконується, що від вчасної орки хліб родить краще, так саме, як і від штучного угноювання землі. І тому він швидше й з охотою буде слухати таких господарських порад, бо наочну користь від них він побачить протягом одного—двох років. А добрих порад про здоровля не слухає, бо не добачує добрих наслідків, хоча вони певно є! Наприклад, він ніколи не побачить, що при підмітанню хати сухим віником швидше можна заразитись сухотами, а так само, не хоче зрозуміти, яка користь є від чищення зубів, бо треба довгий час чистити їх, щоби порозуміти, що тоді не псуються зуби.

Аж як тяжко захорує, тоді кається, що не слухав добрих порад і не читав мудрих книжок і статтів про здоровля. І тому всі культурні народи бережуть свого здоровля і навчають своїх громадян, як жити, аби бути здоровим; бо як здорові люде, то й здоровий нарід, та такого народу не прибе жадне лихо.

Тому мусимо і ми вчитися шанувати своє здоровля, і читати про це в книжках та в статтях. Мусимо навчитися також, як виховувати свої діти, щоби було здорове покоління.

Другим разом зачнемо викладати, як треба пильнувати здоровля в звичайному життю селянина. Для цього ми розглянемо, з чого складається це селянське життя, що в ньому є шкідливого для здоровля, та що можна зробити, щоб його уздоровити.

Дописи.

В селі Тараканів на Дубенщині відкрито кооперативу „Селянська Спілка“. Після Нового Року кооператива вступить у члени Р. С. У. К. у Луцьку.

В с. Малево на Дубенщині, відбулись збори для орґанізації кооперативи.

В Чарукові, пов. Луцьк, відбулися ще 19. серпня 1928 р. збори членів кооперативи „Праця“, які постановили ліквідувати зазначену кооперативу і в тій ціли обрали Ліквідаційну Комісію. Та досі ця комісія з Надзірною Радою в справі ліквідації нічого не робить, через те нивчепідписані члени бувш. Управи, що вийшли з правління, складають з себе відповідальність за наслідки. М. Клепець і П. Тенчук.

В Зарві, коло Носова, пов. Підгайці були 23. IX. Загальні Збори Читальні „Просвіти“. Збори отворив о. сов. Гайдукевич і пояснив значіння просвіти для народу. Потім вибрано Виділ. Головою є Осип Голод, заступником Іван Заверуха, секретарем Ст. Галій, касієром Гр. Панашій, а члени Виділу: М. Суканець, Ст. Котовський і Осип Твардовський,

В Мозолівці, пов. Підгайці, співав 9. грудня Аматорський Гурток на похороні австр. інваліда П. Ліщенецького. За це дістав Гурток нагороду 10 зол. і з тих грошей 5 зол. післав на дар „Просвіті“, а 5 зол. за календар „Рідній Школі“.

Свято „Просвіти“ на Горохівщині.

8. грудня деякі філії Горохівської „Просвіти“ відбули академії й концерти в честь 60-ліття „Матірньої Просвіти“. М. ин. урочисто святкувала цей день діяльна філія в Дружкополі. На програм свята складались співи просвіт. хору під орудою голови філії п. Л. Іщука, реферат його-ж про ролю і значіння „Просвіти“ і ин. При кінці на пропозицію голови, між присутніми зібрано до 40 зол. на „Рідну Школу“; постановлено теж закласти кооперативу і влаштувати курси для неписьменних, які провадити згодились пані Г. Боруцька і К. Іщукова. Свято „Просвіти“ відбулося теж в с.с. Козлов і Дрогиничі, де були вистави, концерти й реферати.

Кріпко стаємо на ноги!

Орава, пов. Сколє! Від коли заходом о. Притуляка змінено Виділ Читальні, в селі змінилося житя на ліпше. Новий Виділ при охочій праці всіх членів громади від 13. 7. 1928 побудував гарний дім читальняний, деревляний і покрив бляхою дах і старається, щоби згуртувати всіх до Читальні. Старанем Виділу 20 пренумераторів заплатило „Нар. Справу“ на 3 місяці. Правда, ще деякі люде в селі на ганьбу свою устроюють собі „читальну“ у Срулька, але може згодом удасться нам і їх наровумити! Знаючий.

Клопіт з виборами

В Бишові, пов. Сокаль, вибирали вже три рази громадську раду і ніяк не можна дочекатись її затвердження. Мабудь комусь не подобається, що вислід виборів все той сам, — що вибирають самих свідоміщих Українців — і тому заряджуєся все нові вибори, стараючись вплинути, щоб провід в громаді перебрали кольоністи, (яких у нас є досить багато). При послідних виборах війт урядово взивав громадян, щоб голосували і на неукраїнських кандидатів, бо

вони „мусять ввійти“. Страхали нас також, що вибори будуть неважні, коли їх не виберемо і що нададуть нам війта з Сокаля, якому будем платити велику пенсію. Все те однак не настрашило ані не зворушило нас і вислід виборів подібний до першого. Цікаво лише, які аргументи подадуть ще тепер, як схотять уневажнити, бо вибори відбулись без закиду.

Виборець.

Працюймо і не даймося!

Равський повіт майже чисто український і не дуже зкольонізований, бо земля лиха і населення убоге, але і тут є рух просвітний по селах.

До таких сіл в першу чергу належить село Хлівчани, котре й перед війною було перше в повіті, добре зорганізоване і не ділилося на партії.

Село має гарний будинок читальняний в просторими салями, де рік річно дається кількадесять театральних вистав і концертів.

Дня 14. жовтня ц. р. засновано у нас Т-во „Луг“, який вже числить около 250 членів, молодіж горнеться до організації, бо знає, що лише цим шляхом дійде до мети.

Але і лихо не спить. Є в нас шайка кирвнників, що шкодять культурному розвоєви села й стараються ріжними доносами і іньшими штучками ослабити дані Т-ва, як „Луг“, чит. „Просвіта“, „Кооперативу“ й коoп. „Молочарню“. Але ці всі інституції борються зі всіми перешкодами і ведуть далі свою працю і так мусять бути.

Чесні члені Т-ва „Луг“! Не падайте на дусі, працюйте далі щиро, для добра села й Українського народа, бо коли будемо працювати щиро і правдиво, то ніхто нас не поконає! Честь Вам за працю, а ганьба всім кирвнникам!

Очевидець.

До складу і приклаау.

Клим і я з ним!

Вийшов я якось на поле з Климом, своїм другом, свище вітер, мете снігом, наче оре плугом.

Ото гарно! — каже Климцьо — той сніг все рівняє! Де є панське, а де хлопське, ніхто не пізнає!

Усі лани полягали під снігом покотом, сплять спокійно, бо зрошені всі селянським потом.

Де рови, а де ті межі, ніяк не пізнати, що на це собі думаєш, брате Сорокатий?

— Що думаю, милий друже, про ті білі зими? Це саме собі гадаю, що й ти любий Климе!

От коби так — каже Клим мій — щось таке упало, щоб на світі усі кривди людські порівняло. Та коби так воріженькам очі засліпило, як нам сліпить сніг біленький, що вим закрутило! Коби того вже діждатись — ой, коли то буде! Щоб усі ми вже зажили, так, як другі люде!.. Хайби вже тоді й по шию сніги в полях впали, ми вже тоді перед ними страху би не мали. Бо тоді серця всі наші так би палко били, що вона й ледові гори певноби стопили!

Так він каже, аж тут нагло вийшов десь з під ліса пан „зажонца“ і горлає: „А то що до біса? Ви не маєте сьогодня уже що робити, що завзялися всю днину по панськім ходити“?

А Клим йому на те каже: „Пане добродію! А де панське вже, зачалось? Я не розумію!“

А „зажонца“ здивувався тай глянув полями, нич не бачить, усе біле, все мете снігами! Плюнув тричі, обернувся, щераз закрутився й зник за хвилю в сніговії, мовби де втопився.

А я кажу: ти дотепний, Климе, мій дружило! Бачиш, як замовк, неначе йому заціпило... Отак коби й воріженьки всі наші зніміли, як почують наше хлопське слово тверде й сміле!

І діждемо ми ще того! Чомуб не діждати? Так діждемо, як живий я:

Іван Сорокатий.

Одно питання.

Про що повинен памятати кождий передплатник „Народньої Справи“?

Відповідь:

1. Точно платити передплату.
2. Приєднувати нових передплатників.

НОВИНКИ

ГРУДЕНЬ — СІЧЕНЬ.

30. XII. 1928 — 5. I. 1929.

30. XII. Неділя, Праотц. Даниїла.
31. XII. Понеділок, Севастіяна.

СІЧЕНЬ 1929.

1. Второк, м. Боніф.
2. Середа, Ігнатія свмч.
3. Четвер, Юліянни мч-
4. Пятниця, Анастазії вмч.
5. Субота, 10 муч. на Креті.

Повня місяця була 26. грудня, друга чверть буде 3. січня, нів буде 11. січня.

Як нарід приповідає.

— На Аннино Зачатіє починають пчоли мід їсти.

— Чужі руки легкі, та не пожиточні.

— На другого примова, а собі ні слова.

◆◆ Святочне число „Народньої справи“. Слідуюче число „Народньої Справи“ (14), що вийде за тиждень, буде різдвяне і тому буде мати більше сторінок, богато малюнків і цікавих статів до читання.

◆◆ **Ювилей письменника, Андрія Чайківського.** 21. грудня був у Львові концерт з нагоди ювилею письменницької праці Андрія Чайківського. Він уже сорок літ пише для народу і молодіжи гарні повісти і оповідання з народнього життя і козацьких часів. За це його тепер вшанували. Письменник А. Чайківський є родом з Самбірщини (син селянина, дрібного шляхтича), а тепер живе в Коломиї, де має адвокацьку канцелярію.

◆◆ **Кацапи підносять голови.** Кацапи-москвофіли, що були зовсім притихли, тепер знов віджнвають і хотять переконувати нас, що нема українців, лише „русскіе“, кажуть, що ми москалі. Вони вже зачіпають нашу молодіж у Львові, а недавно дійшло до того, що і церков не вшанували. На св. Миколая, як у церкві почав нарід співати „Боже великий, единий, нам Україну храни!“, кацапи почали співати якусь московську батярську співанку і почали бити палицями декого з української молодіжи.

◆◆ **Морози.** З північного заходу суне до нас филя сильних морозів. І так в той сам час як в нас морози доходили лишень до 6—8 ступнів, в Кракові 9°, у Варшаві 12° — в той же час у Вильні, Грудзьондзі та Торуні в західно-північній Польщі морози досягають до 22 ступнів зимна. Рівночасно впали великі сніги. В наслідок зимна в Варшаві та других містах потріскали каналізаційні та водопровідні рури. Богато людей позамерзало, всі захисти для безпритульних переповнені. Сніговиці і морози спричинили великі опізнення в залізничому русі. Навіть Висла замерзла і то аж до самої Варшави.

З наших сіл і міст.

◆◆ **Жертвенність українського села.** Молодь села Цішки пов. Золочів старається завести в своїм селі гарний звичай, щоби на весілях, забавах, храмових святах тощо складати добровільні датки на народні ціли. Початок уже зроблено. І так, дня 6. XI. ц. р. зібрано на весіллю в Тимка Миколаїва 6.31 зол., дня 10. XI. ц. р. на весіллю в Федя Дякова 5.74 зол., дня 18. XI. на хрестинах у Степана Муляви 3.15 зол. Крім того жертвували місцеві товариства: кооператива 20 зол., читальня „Просвіта“ 5 зол. і тов. „Сокіл“ 5 зол. Цю збірку в висоті 45 зол. 20 сот. зложено на допомогу Українським Інвалідам. Всі українські села повинні піти за цим гарним прикладом! Галицькі села повинні особливо служити прикладом нашим селам по той бік сокальського кордону — На Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшу, де нарід тільки-що починає гуртуватися, організуватися та йти власним шляхом до ясно усвідомленої мети.

◆◆ **Посовгнулася і впала до криниці.** В Гиневичах, ярославського повіту 15 літня сільська дівчина брала вчасним ранком воду з криниці та посовгнувшися впала через низьке цимровання до середини. Нещастя зауважили аж в кілька годин пізніще, як мати нещасливої дівчини вернула з двора, де доїла панські корови. На слід напровадила порожна коновка коло криниці. Тоді з глибини витягали криниці гаком бездушне тіло, якого вже не вдалося відратувати. — Тому вважайте на ожеледу!

◆◆ **Злочинні вбивства.** В Сороках, пов. Бучач, напали бандити на хату Романа Семанюка, застрілили його й Софію Вовк, та ранили її 15-літного сина, Івана. На — дорозі в Хомяківні пот. Чортків знайшли трупа незнаного мужчини. — В Іваню Золотім, повіт Заліщики вбив на весілю Іван Данилюк Петра Гандяка. — В Личківцях, пов. Копичинці побили Руд. і Мих. Бережанські Ілька Гаврилюка так, що він потім умер. — Над Сяном в Перемишлі знайшли трупа слюсаря М. Мухи і його нареченої Марії Шустаковскої. Він застрілив її і себе. Причина — заздрість.

◆◆ **Згинула через горівку.** Катерина Точинська з Дввиогороду, пов. Борщів, ішла пяна стежкою понад глибокий яр, скотилася в яр і згинула на місці.

◆◆ **Арештували урядників.** В Мостах Великих арештували двох судових урядників, Мар. Рихтера і Ів. Козара за якісь шахрайства.

◆◆ **Що наброїли наймолодші курці?** 6-тилітний син Василя Хариша зі своїм товаришем курили папіроси під стодолою, від того запалилася стодола Василя Хариша і Михайла Хариша. Згоріли обі стодоли з цілим запасом паші і частинно ще не вимолоченого збіжа. Не давайте дітям курити!

◆◆ **Дві шибениці.** В Новім Санчи судили якогось Крока і його тещу Теклю Готлос за це, що вони разом замордували жінку Крока а дочку Готлосової, Марію. Крока і Готлосову засудили на повішення.

◆◆ **Святотатство.** В Кривім коло Скалату арештували Павла Деця і Миколу Яворовського, що вломилися до церкви.

◆◆ **Муж побив жінку.** В Котівці коло Чорткова знайшли непритомну Анну Солякову, тяжко побиту. За це арештували її мужа Андрія Соляка, робітника на залізниці, бо підозрівають, що то він так догодив жінці. Вона вмирає в лічниці.

◆◆ **Злодії в громадській касі.** В Новосілці пов. Підгайці обікрали громадську касу, взяли 2 830 зол. За це арештовано Ст. Смолія і Гринька Левка.

◆◆ **Перенесуть суд.** Суд, який тепер є в Бурштині, має небаром перенестися назад Болшовець. Болшівці віддають на приміщення суду свій ратуш на 5 літ безплатно.

◆◆ **Нещасливі випадки.** В Бориславі попсувалися газові рури, газ дістався в ночі до хати купця Лякера і вибухнув. Лекер згинув на місці, а жінка й дитина тяжко поранені.

З близького й далекого світа.

◆◆ **Троє люда згинуло в криниці.** В селі Кщонів, пов. Люблин, в господаря Н. Мазурка нагло десь поділася вода з криниці. Мазурек казав свому слузі, Цячкови, лізти в криницю, подивитися, що там сталося. Цячек поліз, та вже не виліз. За ним поліз другий парубок, Млинек, цікавий, що сталося з Цячком. Але й він пропав у криниці, а тоді поліз за ними третій, Завісляк. Коли й він не виліз назад, господар закликав поліцію і комісію. Комісія ствердила, що в криниці є якісь гази, від яких погинули ті люде. Але дивно, що ті гази тримаються лише на дні криниці і з неї не виходять.

◆◆ **Нещастя на залізниці.** Коло Велюня (в Великопольщі) виїхав один поїзд на другий і оба поперевертaлися. Згинуло 4 люда, богато ранених. Нещастя завинили два урядники, що щось посварилися.

◆◆ **Вмер в тачці.** В селі Богушевіце (коло Варшави) впився Альойзи Мотика з нагоди своїх імянин так, що приятелі мусіли його відвезти з коршми до дому на тачці. Але довезли трупа. Мотика по дорозі вмер від затроєння горівкою.

Зварився в залізі. В залізній гуті в Катовицях впав один робітник в корито з розтопленим залізом і згорів.

Гора засипала місто. Над містечком Ернбрун в Альпах зсунулася гора і засипала часть міста.

Самохід вбив 4 люде. В Роверетто (в Італії) самохід вїхав з шаленою скорістю в громаду людей і вбив четверо люда на місці.

Страчено 19 бандитів. В місті Ганкав у Китаю (Хіни) страчено 19 морських бандитів, що нападали на кораблі і грабували та вбивали подорожних. Їм повідтинали голови.

Пошесть в Америці. В північній Америці вибухла пошесть грипи (гішпанка). Тепер хорує там на цю хоробу около півміліона людей. І в нас ще трапляється ця хороба, на яку в 1918 році вимерло в нас богато народу.

Дотепно женилися. В однім малім французькім селі мав один селянин пять синів, а його сусід мав пять дочок на відданю. Вони зговорилися і недавно всі сини одного взяли слюб з тими дочками другого, так, що рівночасно женилося пять братів, а їх жінки були собі всі рідні сестри.

Страшний вибух в Льондоні. В Льондоні серед міста був страшний вибух ґазів. Сила вибуху була така, що пів вулиці з домами вилетіли у воздух. Людей, що йшли тоді тою вулицею, підкинуло в повітря. Від вибуху запалилося кілька камениць і згорів один самохід. При тім згинуло богато люда а ще більше є ранених. Дотепер не обчислили ще, скільки згинуло, бо щойно почали добувати побитих спід румовищ.

Миколай Миколаєвич вмирає. На Рівієрі (в полудневій Франції) захорував тяжко князь Миколай Миколаєвич, стрий (дядько) царя Миколи II. Він був під час світової війни головним командантом російських військ. Він захорував смертельно на запалення легенів.

Страшна пожежа в Берліні. В Берліні вибух огонь у чотирохповерховій фабриці целюльози. Пожар обхопив перший поверх, а коли згоріли сходи, то люде, які були на вищих поверхах не могли вже інакше ратуватися, хиба скакати з гори на брук. 17 люда зловила вогнева сторожа на розпростерті плахти, а около 30 люда скочило з поверхів і поломило собі руки й ноги. Одна особа вмерла зараз в шпиталі. А мабуть кілька згоріло таки в огні.

Вмерлець прийшов заплатити давний довг.

Таке диво сталося недавно в Берліні. В білий день зявився у великій галі, де огородники продають квіти, небіщик Отто Деринґ. Всі налякалися, бо три року тому всі були на його похороні. Тоді його найшли повішеного в парку. Всі — навіть його жінка — потвердили, що це він — і поховали мерця.

Аж тут нараз по трьох роках він зявився між ними; перейшов цілу галю та станувши перед столом одного городника, привитався з ним, положив на його стіл 30 марок і сказав: „Це я вам винен і хочу віддати мій довг“.

Городник мало не зімлів зі страху. Але поволи зачали вмерця окружати другі, деякі підсунулися аж до нього самого та зачали руками пробувати, чи це дух, чи жива людина. І переконалися, що це жива людина.

Пізніще „небіщик“ оповів цілу подію своєї мнимої смерти. Один день перед смертю він був впився та дещо наброїв. Не лишалося нічого иншого, як втікти з Берліна. І він втік та став за огородника далеко від Берліна. Тимчасом у Берліні повісився якийсь чоловік, зовсім подібний до нього — і його поховали. Як Дерінґ дізнався, що його взяли за подібного до нього повішеника та похоронили, сердечно всміявся.

Господарські справи.

Що по чому?

Збіжжа, а особливо пшениця і овес, подешевіло. Склалися на це дуже добрі жнива в Арґентині і Австралії, які саме тепер закінчуються. Двірська пшениця по 44 до 45 зол., селянська 41 до 42 зол; жито 32 до 33 зол; овес 27 до 28; ячмінь 26 до 27 зол., гречка 32 до 33, мак сивий 90 до 100, синій мак 115 до 125 зол., горох полевий 37 зол., пів-Вікторія 45 до 55 зол.

Помічні погної. Суперфосфатовий картель оголосив ціни суперфосфатів **на весняний сезон.** Ціни трохи вищі, як були в осени.

Сотнар 16-процентового мінерального суперфосфату з мішком при ваґоновім замовленню коштує 17·68 зол., а сотнар кістяного суперфосфату 19·68 зол. на стації у Львові. Всі фабрики дають суперфосфат на векслевий кредит, платний 30-го листопада 1929. До ціни треба ще добити 8 і пів проценту річно. Хто замовляє погної перед 15 січня, той дістає опуст 20 зол. на ваґони.

Молоко, масло, яйця. Маслосоюз платить за масло 7.50, за молоко 0.45 зол., а за копу яєць 11.30 до 11.80 зол.

Валюти: Американський долар по 8·88 зол., канадійський по 8·82 зол., румунський лей 0·05 зол., чеська корона 0·26 зол., радянський червонець 27 до 27 зол., австрійський шілінґ 1·25 зол., франц. франк 0·35 зол., німецька марка 2·10 зол.

Гроші: 10 золотих рублів 46·80 до 27 зол., 20 австр. корон 36·50 зол., срібний рубель 3 до 3·10 зол., австрійська корона 0.70 зол., 5 коронівка 3·55 зол., австр. „ренський“ 1.77 до 1·80 зол.

Маріян Стахурський
Ст. вет. лікар, Львів,
ул. Дверницького 32а.

Чим лікувати замотиличену худобину?

В попереднім числі ми писали, що це що таке мотилиця. Тепер пишемо, як її лічити.

Писати широко про ріжні ліки та про те, як їх уживати — зайве, бо аптики долучують в прилозі до кождого замовлення, тобто до найменшої пересилки поучення, як лікарства вживати. Треба лише при замовленню тих ліків подати, чи наміряємо лікувати вівцю, козу, чи корову та подати приблизну вагу кождої штуки. Дістоль, в якому є папоротні соки, — є дорощий від етроналю, бо дістоль виробляють за границею (угорський). Він, вміло вжитий, вбиває мотилиці щойно по 3-5 днях. Етрональ, в якому находяться сполуки фенолю (тобто карболевого квасу), є дешевший, бо його зготовлюють в Галичині. Він вбиває мотилицю до 48 годин. Як видко з цього — оба вищеназвані ліки містять в собі отруту й тому не можна їх давати більше, ніж приписано, бо легко можна втроїти тварину. Ба, навіть при правильнім лічинню тварина сильно перехоровується, бо лік вбиває не лише шкідні галапаси, але частинно затроює також тіло самої худобини.

Ось як розказує один інжинер про те, як то він врятував замотиличену корову. Він пише:

„Минулого року під осінь заслабла мені корова. Їсти ніби їла, але все чогось ниділа та сумувала. Ясна в неї поблідли, як папір, а лайно було так чути в стайни, що аж гидко було туди зайти. Через весь час мала сильне розвільнення. Було ясне, що корова замотиличена. Сусіди радили мені давати корові саджу, селедці й богато инших бабських ліків. Але нічого не помагало, а далі корова вже й не могла вставати. Я звернувся за порадою до ветеринарної Секції Сільського Господаря у Львові (вул. Зіморовича 20)*) звідси прислали мені Етрональ. Це жовтоватий плин, подібний до пива, в желятиновій прозорій капзлі, величиною голубячого яйця. Таке одно яйце коштує 2·50 зол. й вистарчить на 100 кґ. живої ваги худобини.

Худобі до 200 кґ. ваги дається 2 капзлі (по 15 ґр. етроналю в кождій); до 300 кґ. — 3 капзлі, до 400 кґ. ваги — 4 капзлі. Але давати його одну половину — одного дня, а другу — другого (не нараз!). Коли мається, дати 3 капзлі (для коров, які важуть 300 кґ.), то давати одного дня 2 капзлі, а слідуючого одну. Задавати треба так: рано натще встромити корові глибоко у рот одно яєчко, а потім не давати їй нічого їсти через три години. Треба уважати, щоби корова при встромлюванню не погризла яєчка, бо тоді лікарство розллється по пащі й мало що зайде до середини.

Найліпше — яєчко змастити товщею, щоби було ховзке, встромити його далеко поза зуби у горло й зараз залити водою з пляшки, щоби корова легче проковтнула.

Коли я задав корові це лікарство, — то вона через три дні горячкувала й була дуже ослаблена, а відтак встала і зачала смачно заїдати сіно. До двох неділь прийшла чисто до себе, а нині ніхто й не сказавби, що вона вже була призначена на певну загибіль“.

Крім того треба нам мати на увазі слідуюче:

Лікування проти мотилиці треба переводити зимою, — й то не лише у хорих, але й таких позірно здорових (мабуть замотиличених),—які з хорими паслися на замотиличеному пасовиську. Бо можливо, що вони також проковтнули зарідь мотилиці.

Крім самого лікування, треба хору худобину добре відживляти, щоби менше піддавалася хоробі.

Та й це ще не вистарчає. Мотилицю треба поборювати також й на замотиличених пасовисках, сіножатях, підмоклих, багнистих, намулистих вигонах. В тій цілі треба такі ґрунти дренувати, або осушити їх, хочби лише звичайними ровами. Обильне посипування паленого вапна, — не то, що вбиває мотилицю й намуляка, але також подобрює рістню пасовиск-сіножатей. Також треба уважати, щоби стерва або лише кишок і печінок зі замотиленої худоби не розтягали по селах собаки або не кормити ними сирими свиней, бо ці звірята легко можуть з калом далі поширювати мотилицю.

За дістолем, або етроналем питати в Сільському Господареві у Львові, вул. Зіморовича ч. 20*).

Поправити! В попередньому числі (12) в статі „Мотилиця у худоби“ зайшла помилка. Побіч другого малюнку помилково надруковано „два рази побільшеного“ замість „багато разів побільшеного“. При кінці пояснення треба додати: Природну величину мотилиці визначує крисочка на ліво від малюнку.

Вапно для худоби і курей.

Чого в зимі кури так радо обдзьобують стіни в сінях, а корови так жадібно вилизують жолоб та стіни близько себе?

Бо їм бракує в паші дуже важного поживного складника: вапна.

Найбільше потрібують вапна молочні корови, кури тоді, коли несуться, та всі молоді звірята. Молочні корови потрібують його тому, бо з кождою літрою молока витрачують вони невеличку кількість вапна зі себе. Кури зуживають богато вапна на скаралущу яйця— а молоді звірята мусять дістати досить вапна на витворення сильної кости

Найбільше потрібно вапна в зимі, коли худобина не має доброї зеленої паші, а кури не можуть назбирати собі камінців ні піску.

А вже там, де худобину годують поганим квасним сіном з підмоклих сіножатей, або заквашуваними бурачанними жмаками, там конечно треба додавати такій худобі пашного вапна. Інакше худобина зіслабне та буде да-

*) Можна також дістати в „Спілці Українських Агрономів“ у Львові, вул. Собіського 28.

вати малий пожиток та легко занепаде в недугу.

Вапна не богато потрібно. Телятам і більшим підсвинкам вистарчить одна ложка на день на штуку. Дорослим штукам треба дати по дві ложки. Для курей вистарчить 1 ложка на 10 штук.

З ріжних родів вапна так зване пашне фосфорове вапно є найліпше. Бо воно, крім вапна, містить ще фосфорову сполуку з вапном, дуже потрібну для розвитку костей і мязів. Його дається худобині з ґрисом або січкою, свиням зі звичайною поживою, а курем зі заминкою.

1 кґ найліпшого фосфорового вапна, такого, як продає Спілка Аґрономів, коштує 1·30 зол. 5 до 10 кґ вистарчить для всіх домашних звірят на цілу зиму. Видаток невеликий, але користь дуже велика.

В грудни і січни треба відстановляти коров.

Тепер у Львові за кільо доброго масла платять по 8·40 зол., а в Варшаві по 9 і пів золотого.

„Та що нам з того“ — відповість не один господар — „коли нашим коровам, якби позатикало. Як дасть пів літри на раз — то добре. Тай впрочім тепер на селі майже всі корови тільні, всі позапускалися“.

Все це правда. Але чому не має бути інакше, так як наприклад в Данії, де корови тепер найбільше молока дають. Треба, щоби і в нас корова доїлася, коли господар цего хоче, а не, коли корові забагнеться. Добрий господар мусить довести до того, щоби він був дійсним господарем на своїй господарці, а не, щоби ним водив коровячий хвіст за ніс, як сам хоче.

Отже треба так наладити свою господарку, щоби корови родили телят на початку зими і цілу зиму давали богато молока.

Але як це зробити — спитаєте!

Дуже просто. При кінці грудня та на початку січня треба трохи ліпше підгодовувати ялових коров. Треба їм тоді давати потрохи макухів з конопляного сімя та час до часу докидати по кілька зеренець ялівцю. Так годована корови скоро зірветься до бугая. Треба тільки добре уважати. Як вона робиться неспокійною, помукує — то виженіть її з другою коровою, а переконаєтеся, що вона хоче до бугая.

Тепер відстановлена корова вродить вам теля в осени або на початку зими і буде цілу зиму добре доїтися. А на весну, як вийде на пашу, знов збільшиться її молочність. Тоді ваша корова так, якби мала два рази теля до року. Буде без перерви давати молоко!

Що ліпше для коров: бураки чи бараболі?

Майже всі господині скажуть, що бульба, бо від бульби корови ліпше доятся. А я відповім, що таки буряки ліпші, і постараюся це доказати.

Правда, як дати коровам одного дня путню буряків, а другого дня таку саму путню бараболь, то по бараболях вони дадуть далеко більше молока, як по буряках. Бо бульба два рази поживніша від буряків. Та це ще не доказує, що бараболі ліпші від буряків.

Чому? Обчислім, кілько молока дадуть корови від буряків, наприклад, з чверть морґа поля, а кілько від бульби, зібраної також з чверть морґа?

При добрім врожаю збереться чверть з морґа коло 30 сотнарів бульби. Їх повинноби вистарчити для трьох коров на звиш два місяці, — коли на штуку на день буде даватися по 15 кґ бараболь.

Буряків з таксамо погноеного і оброблeного поля збереться з чверть морґа принаймение 100 сотнарів, а не рідко і 160 сотнарів. Тому що буряків потрібно два рази тільки, як бульби, щоби мати ту саму кількість молока, або інакше на день по 30 кґ на штуку, то 100 сотнарів буряків вистарчить для трьох коров на довше як на 100 днів, а в добрі роки навіть на 150 днів, значить майже на 3 рази довший час.

Та це ще не все. При буряках мається ще дуже богато знаменитого листя на пашу для худоби, а цего при бараболях нема. З тої то причини далеко ліпше робить той господар, що для коров управляє буряки замість бульби, мимо того, що буряків треба давати два рази більше як бульби!

Як лічити курдюк або корділь?

Так називають боляк на язиці або під язиком у хдобини; він утворюється там, де в язик вбився остюк з полови, або щось иншого з паші. Таке місце зачинає опухати і грубнути та ятритися. Худобина не може порушати язиком, довго перебирає пашу або й зовсім перестає їсти; слинить та з пащі чути неприємну вонь.

Лікується таку худобину так: треба добре оглянути язик у хорої штуки, придержуючи його рукою, омотаною шматою. З боляка при помочі патичка, омотаного чистою шматою, треба витиснути остюк і рану зливати кілька разів денно виваром з дубових галузок та сильним оцтом (¼ склянки оцту, змішати наполовину з медом та 3 ложки галуну). Що три дні після прополоскання рани треба дно курдюка при помочі шмати натерти креоліною або дьогтем.

Доки рана не загоїться — не можна худобини годувати січкою, ні половою, а лише мягкою зеленою пашою, або добрим мягким сіном та ситним пійлом.

Війна за ґуму.

Це тиха, але завзята війна. В ній стоять проти себе найсильніщі держави світу Англія з одної сторони, а Америка з другої Йде о дуже важний продукт: о ґуму, без якої не обійдеться нинішний промисл. Бо без ґуми не обійдеся ні одно авто, якого всі колеса зроблені з ґуми; нема нині людини, що не малаб ґуми чи то в одягу, чи в інших річах у формі кавчуку.

Історія війни за ґуму коротка але цікава. До війни одиноким її продуцентом була Бразилія, що одна на світі мала великі ліси ґумових дерев, з яких, подібно як в нас сік з берези, так там точили ґумовий сік. Своїх ґумових дерев берегла Бразилія як ока в голові. Неможна було вивозити ні насіння ні ґумових деревець.

Але хитрі англійці перехитрили бразилійців, Один їх учений потайки вивіз кількатисяч зерен до далекої Східньої Індії. Там з них зійшло всего кільканайцять та виросло 7 дерев. З них англійці за короткий час вспіли розвезти такі величезні ґумові ліси, що нині збирають 20 разів більше ґуми як Бразилія! Маючи майже всю продукцію ґуми в своїх руках, зачали англійці диктувати ціни на неї.

Проти цього виступила Америка, що має найбільше самоходів та зуживає найбільше ґуми.

Нині стан війни за ґуму такий; Німці найшли спосіб робити штучну ґуму, а великий американський багатир Форд, що має найбільші фабрики автомобілів, закупив в полудневій Америці великі простори та засадив їх ґумовими деревами.

Також совітський уряд замішався до справи та в горячому Туркестані пробує садити ґумові дерева.

ЖІНОЧИЙ КУТИК.

Коли оплачується годувати кури?

Наші господині переконані, що годівля курей не оплачується. Воно трохи правда, особливо тоді, коли курей годується лихо, так як це роблять наші господині. Бо в нас господиня мало коли знає, що варта кожда її курка, і дуже часто держить разом та годує однаково такі курки, що річно несуть по 20 яєць і такі, що несуть за рік по 150 або і більше яєць. Як тих перших курок є богато, то годівля курей дійсно не оплачується.

Натомість розумна, поступова годівля завсіди оплачується. Бо при такій годівлі держиться лише такі кури, що річно несуть кожда принайменше 120 яєць.

Скількиж така курка дає доходу, а скільки коштує ціле її удержання? Приймім, що за всі її яйця дістанемо лише 14 зол. (по 12 сотиків штука — в літі дешевше, а в зимі дороще).

Як би ми її годували лише самим збіжжам, то на рік требаби вгодувати 31 до 33 кґ. зерна — скажім по половині ячменю і кукурудзи. Ця третина кірця зерна коштує коло 10 зол. Але бо ніхто не годує курей самим зерном і не самим добрим зерном, але послідом та ріжними відпадками, так що удержання одної курки коштує за рік найвище 7 зол. Других 7 золотих чистий зиск.

А подумаймо, що ми так вміємо доглядати курей, що вони несуться цілу зиму, коли яйце коштує 20 сотиків і більше і несе річно не 120, але 150 або і 200 яєць. Тоді одна курка дасть не 7, а 15 або й 20 зол. чистого зиску. А подумаймо далі, що таких курей ми маємо не 10, а 100, так, як це в других селянських народів. Тоді господиня малаби з них за рік 1500 зол., або по 120 зол. місячно. А чому не мають наші господині держати ще по більше курей так, як наприклад в Данії, де халупник годує по 300 або й 500 курей? Подумайте, які тоді зиски можнаби з них мати! Хай сховається якийнебудь урядник зі своєю платнею, бо господиня з курей буде мати більше приходу!

Але такі зиски може мати господиня лише тоді, коли своїх курей буде плекати та кормити так, як це роблять селянки деинде. А цего треба навчитися. Тому в довгі зимові вечері повинна кожда господиня читати розумні господарські книжки, а передусім нову дуже добру книжку: „Про плекання та годівлю домашньої птиці“ інж. В. Воробця, що коштує 2 зол., з пересилкою 2·60 зол, яку можна набути в „Народній Справі“.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ?

що „Народня Справа“ виплачує кождому своєму передплатникови **120 золотих допомоги**, коли йому згине худобина від наглого випадку?

Коли Ви це знаєте — то негайно вплатіть передплату, щоби Ви якнайскорше мали право до допомоги.

Бо не знаєте, коли Вас може стрінути нещастя.

Передплату платіть принайменше за чверть року — значить 3 золоті.

І Вашим сусідам порадьте, щоби передплатили „Народню Справу“.

Не виплачуємо допомоги лише тим, що не є ще навіть один місяць нашими передплатниками,

що їм худобина згинула з їх власної вини, або на пошесну недугу,

або була в їх посіданню коротше як 2 тижні, та не мала ще скінчених двох років або була старша як 12 років.

Не мають права до допомоги ті передплатники, що посідають більше як чотири дорослі штуки, хиба що вони від кождих дальших 4 штук вплатили дальшу цілу передплату.

Непорозумівся.

Прийшов Андрій до Михайла в осени і похваляється, що гарні йому кукурудзи вродилися.

— Насипав я Михайле повну кошницю!*).

— Але маєш добрі підпори? — спитав Михайло.

— Ги-гий, ще і які! Поставив з цілого дуба!

— Коли так, до добре стоїш. А то як меш мати злі підпори,то ще до весни кошниця випорожниться.

— Що до підпор, то нема що казати — сильні поставив.

— —

Здибаються вже весною.

— Так бідую, Михайле, без хліба, що не знаю, що маю робити. Всі кричуть їсти, а тут нема до чого братися — хоч гинь. Чи не поміг би ти мені у нужді: хоч бодай одною чверткою якого збіжа? — просив Андрій.

— А ти свої де подів, що була повна кошниця? — питає Михайло.

— Та то воно таке: правда, що хліба могло вистарчити до нового, бо мав гарні кукурудзи, але до хліба не було таки нічо: навіть капусти і бараболі не маю цего року. Ну і до чогож братися: круть, куда круть, а лиш від хліба та до хліба. А ще треба то того до хати, то на ріжні видатки та драчі, тай минулось, якби замів мітлою.

— А я тобі що казав в осени, як ти похвалявся, що насипав цілу кошницю кукурудзів? Тямиш, як я питав: чи маєш моцні підпори? А ти сказав, що не боїшся, бо ще і дубові! Я тебе питав не про дубові підпори, але чи маєш до хліба: бараболю, бураки, капусту, огірки, фасолі і инше. Отсе наші підпори до хліба і про них питав я тебе, а ти певно не порозумівся і подумав инакше.

Іван Михайлюк.

*) Обгороджений кіш на кукурудзи.

Війна з коршмами.

З Терпилівки пов. Збараж пишуть: По гадці закона з 23.IV. 1920. порішила наша громадська рада дня 1.IX. 1628. скасувати в селі коршму й продажу алькоголів. 16.IX. 1928 відбувся в цій справі плебісцит, який одноголосно порішення громадської ради затвердив. Повідомлено старосто і скарбовий уряд. З уваги, що зближається 31.XII. і право шинкування з тим днем у селі вигасає, громадська рада ще раз на днях пригадала свое порішення коршмареви. Сьогодня, на св. Миколая війт сказав коло церкви одному з громадян, що поліціянт був у нього й грозив, що за це буде ще термін у старостві. Що порадите? — Ждіть до 1. січня. Як того дня в коршмі ще будуть шинкувати, вишліть делеґацію до староства. або напишіть зажалення. Як староство полагодить справу відмовно, тоді внесете скаргу до Найвишого Суду. Та думаємо, що староство затвердить рішення громади, бо воно опирається на законі. Жадних погроз за це законне ділання не бійтеся.

Відповіди редакції.

С. С. Бовшів. Про виправу шкірок буде в різдвянім числі.

М. С. і Т. Бовів. Жадних посвідок „асекурації“ не висилаємо, бо ми не асекуруємо худоби, лише даємо запомоги в разі випадку. Посвідкою Вашою є відтинок чека або рецепіс, що вислали передплату на „Нар. Справу“.

Наші сільські артисти.

Це є Аматорський Гурток з села Зубків, пов. Сокаль. Гуртком проводить жвавий режісер Василь Мельник, і під його проводом гурток відіграв вже 12 вистав, останню 4. грудня. Село Зубків свідоме, гарно розвивається тут Читальня „Просвіти“, Молочарня, Кооператива і инші товариства, в чім велику заслугу мав сп. Михайло Кішовар. а тепер діяльний Мих. Ткачук та инші свідомі громадяне. За їх старанням почато в 1926 р. будову „Нар. Дому“, який уже викінчується Не малі заслуги у зрості всіх цих Товариств поклав і місцевий парох о. Була, що щиро працює з свідомими селянами для добра і культурного піднесення села.

Торбинка сміху.

Поїхали пани зимою до Ворохти. Іде собі пан з синком вулицею, аж здибають свиню. Синок питає:

— Це може заяць, татку?

— Чекай, сину, мусимо придивитися на ноги, бо заяць має задні довші.

Підходять ближче, пан подивився на свиню і кричить:

— Ой, ноги рівні! Це медвідь! Втікаймо! І почали втікати.

—o—

Синок урядника, якого кілька разів переносили на иншу посаду, питає: — Мамо, де ви родились?

— В Коломиї.

— А тато?

— В Перемишлі.

— А я?

— В Луцьку.

— Ну — то якже ми всі трое зійшлися?

—o—

Аґент до господаря: — Я доставив вам ще минулого року молотілку, а ви не хочете виплачувати.

Господар: Алеж ви казали, що вона сама виплатиться.

—o—

— Добре йому жити!

— Кому?

— А тому Сорокатому, з „Народної Справи“.

— Та чому добре?

— Бо як йому нудно і сумно, сяде собі, напише вірш, сам прочитає і сміється, аж за живіт береться!

—o—

— Який ти, чоловіче, чуєш смак у тій проклятій горівці, що її так радо ликаєш?

— Е, жінко! Я тобі не скажу, який у цім смак, бо ти ще й сама схотілаби випити! **(В. Т. Ск.).**

Громадяни! Загальним членством дамо доказ перед світом нашої свідомости та національної гідности. Тож мерщій в ряди членів „Просвіти“!

Що говорять про „Народню Справу“.

Я несу ґазету з почти тай собі читаю, по дорозі товаришів знайомих стрічаю.

Один каже: „Диви, Михась ґазету читає! Який гордий, що „Народню Справу“ в руках має!“

А я іду тай це чую і так промовляю: „Що ґазету я читаю, гордости немаю! Та пораджу я вам щиро, щоб ви мали славу, то замовити не тяжко й вам „Народню Справу“! Бо ґазета це прегарна для сільської хати, хто раз її прочитає, все буде читати!

Вона не лише розуму нас селян навчає, але також у нещастю всім нам помагає. Як у кого коровинка згине, недай Боже, запомогу з редакції тої дістати може. А бідному запомога ніколи не шкодить, бо той гріш — 120 злотих — то пішки не ходить! То котрий з нас тую „Справу Народню“ читає, він не одну а подвійну користь з неї має. І хиба той, що в голові йому вітер дує, тої користи для себе ніяк не зміркує. Хто цю корисну ґазету любить все читати, варт він, щоб його хорошим господарем звати!“

Я так кажу, а до мене мовить друг Лемішка: „Га, як справді ця ґазета є така потішка, — то до тебе я, Михайле, йду з цим інтересом, посилай від мене гроші до неї експресом!“

А потому обізвався й другий кум Данило: „Пішли й мою передплату, щоб всім було мило. Але скоро, щоб до завтра все було готово, а в листі ще напиши там від нас таке слово:

„Тож ви, щира редакціє, чеки ті приймайте а на Різдво й нам ґазетку уже висилайте! Бо ґазетою і ми вже хочемо радіти, бо й ми не є від мачухи, але рідні діти. А за вашу любу працю вдячність вам глибока!“

Цей лист пише з Лавочного

Михайло Сорока.

ЛІКАРСЬКІ ПОРАДИ.

Г. Т. Катербурґ. Так, як описуєте хоробу ноги, не можна виробити собі про неї поняття. Може то було ревматизм чи гостець, тоді треба ногу парити та щоденно купати в теплій купелі.

І. Б. З. Ваша хороба виглядає по описови на гостець мяснів а до того задуха. Чи воно так справді, годі певно сказати, бо требаб Вас оглянути. Всеж таки пробуйте натирання французькою горівкою та парні лазні.

Хорому на лишай. На запит Ваш трудно щось певного порадити, бо скірну недугу треба бачити, щоб упевнитися що до її якости. На вгад трудно в таких справах щонебудь радити.

Зарібки продавців соли.

Новий міністеріяльний розпорядок визначує зарібки для продавця соли. І так дрібні продавці (крамарі, сільські кооперативи) одержують 11 проц. від проданої соли, гуртівники у віддалі 5 км від залізничої стації 5 і пів проц., при віддалі 15 км. 7 і пів проц., а повище 15 км. 9 проц.

Вільні склади (великі гуртівні) дістають 7 проц. при продажі 60 ваґонів місячно, 3 проц. понад 60 вагонів та 2 проц., коли висилають ваґонові посилки прямо зі салін для гуртівень.

Разом віддає сільний монополь 20 до 25 проц. знижки для всіх відпродавців.

Передплата: В краю з почтовою пересилкою — На 3 місяці 3 зол.; — Річно 12 зол. — Для всіх заграничних країв річно 2 доляри, або їх вартість в иншій валюті. З Америки, Канади, Бразилії і пр. країв Нового Світа приймається тільки річну передплату. — З Анґлії, Франції, Німеччини, Чехословаччини і др. европейських країв приймається найменше піврічну передплату.

Гроші: з краю належить посилати почтовими переказами, або чеками Почтової Каси Ощадности, ч. 408.687, а з загранипі порученими листами на нашу адресу або: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підваля ч. 7. з зазначенням: Для „Народньої Справи“. За зміну адреси платиться.

Оголошення: В рубриці: Місце 1 м.м. високе одної редакційної шпальти коштує 50 сот. (сторінка має 3 шпальти). Дрібні оголошення: За одно слово або його місце 30 сот. Оголошення на 1 стор. 100%, а в тексті 50% дорожчі. Належитість за оголошення належить складати з гори або зайдає до оказання доказового примірника. Оголошення з провінції приймається тільки за попереднім надісланням належитости або принайменше зачету. За оголошення редакція не відповідає.

Видає і за редакцію відповідає Іван Тиктор — З друкарні Ставропігійського Інститута у Львові